

Nr 143.

Av herr **Herou m. fl.**, *angående maximitaxor för arrendeavgifter vid vissa arrendeavtal.*

En stor del av landets bruksningsdelar äro utarrenderade. Enligt arealinventeringen den 1 juni 1919 utgör den på arrende upplåtna åkerarealen ej mindre än 971,116 hektar fördelade på 99,691 bruksningsdelar. Detta utgör så mycket som 25.6 procent av landets odlade jord och 23.3 av hela antalet bruksningsdelar. Omkring fjärdedelen av brukarna äro således arrendatorer, men dessa bruka något mindre än en fjärdedel av hela åkerarealen. Arrendatorerna bruka något, ehuru obetydligt mindre areal i genomsnitt än de självägande brukarna. Arrendatorernas ställning är naturligtvis i de flesta fall sämre än den självägande bondens. Till alla olägenheter, som jordbrukarna i allmänhet under kapitalismens epok ha att dragas med, få de betala dryga, i många fall rena ockrar-arrenden. Därtill kommer ovissheten och godtycket som följd av den alltmer tillämpade kortvariga arrendetiden. Arrendeavgiften blir oftast en ytterligare brandskattning av arrendatorns arbetsinkomst. Därför äro också arrendatorerna föremål för en utsugning, som i många fall är värre än till och med lönearbetarnas inom industrin. Denna utsugning är så mycket fruktansvärdare som i arrendators- och övriga bondehushåll årsförtjänsten icke baseras på en enda familjemedlems arbete utan på alla familjemedlemmarnas gemensamma till det yttersta under oerhört lång arbetstid gjorda ansträngningar.

För att komma ifrån vissa konsekvenser av de vid 1927 års riksdag genomförda förändringarna i arrendelagstiftningen och därvidlag gynnade av den knappa tillgången på arbetstillfällen, som råder flerstädes även på landsbygden, bedriva bolagen en jordförsäljningspolitik resulterande i svåra och olidliga förhållanden för ett stort antal arrendatorer. Arrendatorerna drivas bort eller påtvingas köp till priser, som under andra förhållanden vore otänkbara.

Exempel på detta har framdragits från oss i interpellationer 1928 och 1929, och vid behandlingen av vår motion 1929 om retroaktiv verkan av arrendelagarna samt i debatterna kring jordmotioner vid 1930 års riksdag. Vid denna riksdag fattades beslut om vissa utredningar, som, jämlikt riksdagens skrivelse den 23 maj 1930, nr 276, ännu pågå.

Förutom de åtgärder, som kunna vara att vänta genom dessa utredningar, böra jämväl andra krav, för arrendatorernas stöd mot bolagens välde, genomföras.

Ännu föreligger möjlighet för jordägaren att skruva upp arrendeavgifterna, så att de bli alltför betungande för arrendatorerna. Framför allt gäller det sådana områden, där jordägaren önskar framtvinga försäljning av vissa bruksdelar.

Åtgärder böra vidtagas för att hindra arrendeavgifternas utkrävande över visst maximum, genom fastställande av viss maximitaxa. Dylik taxa kunde, på begäran av arrendatorn, fastställas; t. ex. av de avgäldsnämnder, som äro tillsatta enligt lag om upplåtelse under åborätt, och efter viss procent av jordbrukets och byggnadernas allmänna saluvärde eller också på samma sätt som avgälden för åbofastigheter enligt lagen om upplåtelse under åborätt avgöres, med de modifikationerna som på här ifrågasatt område kunde vara betingade.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta hos regeringen begära utredning och förslag angående bestämmelser, som böra utfärdas för att vid de arrendeavtal, där sociala arrendelagarna skola lända till efterrättelse, viss maximitaxa må kunna fastställas för de arrendeavgifter, som erläggas till jordägarna, så att icke betungande arrendeavgifter avkrävas arrendatorn.

Stockholm den 21 januari 1932.

Viktor Herou.

August Spångberg.

Oscar Öhman.

Verner Karlsson.

J. P. Dahlén.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Edoff Andersson.
